

Hälsning

från Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund

Ett Kristusbrev till världen är var och en som tror och sagt sitt ja till honom som mitt ibland oss bor, ett brev från evigheten i hast sänt ut till dem som tappat bort sig själva och glömt sitt fadershem.

Ett frihetsrop, en hälsning, ett ord om frid och tröst idag till någon ensam som plågad är och trött, ett brev som inte frågar om tvivel eller tro men säger: Du är älskad, om än Du borta bor.

Ett brev som Anden skriver i hjärtats dolda rum med ord som får sitt ljus från Guds evangelium, och plötsligt i vår vardag ett eldsken långt ifrån: så älskade Gud världen att Han oss gav sin Son.

Anders Frostensson

Som svensk pensionär i Nepal s 3
SKSF-samling på Eksjö Camping s 5

På vår hemsida www.kristenivarden.nu finner du
Agneta Grimby's bok *Handbok om sorg*

Ordföranden har ordet

Wilken sommar vi haft, sol, värme, bad och nu till sist regn! Vi kan bara vara tacksamma till Gud vår skapare för allt gott han ger. Sedan tror jag vi alla upplevt mycket andliga välsignelser på olika konferenser och möten.

Självt har jag, och säkert flera med mig, varit i Oberammergau och sett Passionsspelen. Det är svårt att beskriva det man upplever. Man blir inte bara åskådare utan en del av hela dramat under den sista veckan av Jesu liv. Detta har hänt, även om det snart är 2000 år sedan. Vi har i vår kyrka en stor tavla med Jesus bedjande i Getsemane. I bakgrunden syns de tre sovande lärjungarna. Medverkande i passionsspelen är ju en stor kör. Vi fick en bok med svensk text på alla repliker och körsånger. När Jesus hade blivit tillfångatagen i Getsemane och stod där med bundna händer, sjöng kören:

”För oss är Jesus nu beredd, att ge sig in i döden, för oss dricker han bitterhetens kalk, för vår frälsning, på det att vi må leva. Se på, o människa, bojan på hans hand är din frihets underpant.”

Jesus hade bett att den svåra kalken skulle tas ifrån honom men han kunde säga till sin Far i himmelen: ”Inte min vilja utan din”. Det var för min frihets skull, frihet från synd och skuld, han följde med. Själva korsfästelsen, med hammarlagen, Jesu rop om förlåtelse för dem som gör detta, samtalet med rövorna och hans överlåtelse i Guds hand blir så verkligt. Det är för mig, det är för mig!!

Tankarna kommer, vad gör vi med alla upplevelser? Har de satt så djupa spår i oss och dragit oss närmare Jesus att även våra medmänniskor kan märka det? Vi vill ju vara Hans vittnen som kan förmedla något av den kärlek som kom till uttryck där på Golgata. Må Gud hjälpa oss till detta i vårt vardagsliv.

På årskonferensen hade Anita Andersson, en av våra styrelsemedlemmar, ett föredrag om sin vistelse i Nepal. Det var så intressant att alla i SKSF får del av det nu i hennes artikel.

I slutet av maj hade våra bönegrupper i Jönköping och Aneby ordnat med en samling på Eksjö camping. Inbjudan hade gått ut till med-

lemmar och intresserade i Eksjö och runt omkring och 41 personer kom. MayStina Kylberg, som varit sjukhuspastor i Nässjö under många år, hade ett mycket fint föredrag och även det kan du ta del av i tidningen.

Sedan har det kommit brev från Lennart Karlsson, Sydafrika, om yrkesskolan som snart kommer att starta. Läs om utvecklingen och gläd dig åt vad som görs för dessa föräldralösa ungdomar.

I det nordiska bönebrevet står att Klara Lie från Norge ska resa till Uganda igen. Hon var där för några år sedan och reser nu för en ny tre månaders period. Vi önskar henne välsignelse på resan.

På sista sidan i tidningen finns också en inbjudan till en ny Saline-kurs. Vi som var med i Göteborg vill dela med oss av kunskapen därifrån. Josefine Svensson är läkare i Eksjö och föräldrarna är båda sjuksköterskor. Margrèth är ju med i SKSF:s styrelse. Försök att avsätta dagen som vi vet kan vara till stor hjälp i vardagsarbetet i vården.

Varma hälsningar

Barbro Fritz

Hälsning

från

Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund
Västerlånggatan 22, 578 33 ANEBY
Tel. 0380 - 402 46

Ansvarig utgivare

Barbro Fritz, adress som ovan

I redaktionen

Barbro Fritz, Gunhild Bratt,
Majken Hagvil, Ingrid Rydell

Prenumerationsavgift valfritt belopp
Tidningen utkommer med 4 nr per år
Manus till nästa nr senast den 27 okt 2010

Gåvor sändes till

Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund
Plusgiro 13 87 37 - 2

Hemsida på Internet

www.kristenivarden.nu

Som svensk pensionär i Nepal

Efter min pensionering 2007 som vårdlärare på sjuksköterskeutbildningen i Göteborg, fick jag en förfrågan, om jag ville komma till Nepal och undervisa i hygien vid leprasjukhuset i Surkhet. Sjukhuset drivs av INF (International Nepal Fellowship), en internationell, ekumenisk missionsorganisation. I samband med en Indienresa våren 2008, gjorde jag även ett besök i Surkhet för att bilda mig en uppfattning om vad min uppgift skulle kunna innebära. Vid det tillfället fick jag möjlighet att undervisa om handhygien och introducera även handsprit samt hur man städar toaletter. Jag insåg att det fanns mycket som kunde förbättras med tanke på hygien och jag beslöt därför att återvända dit, något som välkomnades av INF-ledningen i Surkhet.

I november 2008 återvände jag därför till Surkhet. Jag skulle då främst undervisa städerna. Jag hade två syften med min vistelse där, för det första att hygien skulle förbättras. För det andra att städerna skulle få uppleva, att de hade mycket viktiga arbetsuppgifter och att de därmed var viktiga medarbetare i sjukvårdsarbetet. Kastsystemet är lagligen förbjudet, men finns ändå i samhällsstrukturen. Städning anses som ett mycket simpelt arbete och utförs därför av dem längst ner på samhällsstegen.

När jag då inspekterade toaletterna såg jag att de var rena i motsats till vad de var vid det tidigare besöket. Detta var en stor uppmuntran och jag kunde säga "rambro" (bra). Första tiden fick jag följa dem i deras arbete och kunde observera att de var goda arbetare, men saknade hygieniska kunskaper. Min undervisning lades som en kurs av INF-ledningen och skulle resultera i, att kursdeltagarna skulle få ett diplom efter kursen slut. Om

man skall få ett förändringsarbete att fungera och utvecklas, måste man veta "VARFÖR" man skall göra på ett visst sätt, därför undervisade jag om basala kunskaper i hygien. Med glädje kunde jag se att de började tillämpa vad vi hade gått igenom på lektionerna och jag kunde uppmuntra dem med att säga rambro vid olika tillfällen. En av städerna sade: "Vi vill göra riktigt, bara vi vet hur vi skall göra".

Vid diplomutdelningen, som hölls av INF-ledningen vid sjukhuset, höll en annan av städerna spontant ett litet tal till mig och tackade för vad hon hade lärt sig. Det behövdes ett mått av självförtroende för att göra det! Jag såg att en positiv process hade påbörjats, men det fanns mer att göra. Därför kom tanken att göra ytterligare ett besök på 2,5 månader.

Ett år senare i november återvände jag till Surkhet för tredje gången. Under min vistelse denna gång skulle jag arbeta utifrån ett åtgärdsprogram som tagits fram. En "Infection control committee" hade bildats. Strax efter min ankomst hade vi ett möte, då olika uppgifter fördelades bland oss i kommittén. 100 000 NRs var avsatta för förändringsarbetet, plus 50 000 NRs för renoveringen av sjukhusköket (tillsammans ca 15 000 kr). Jag skulle koncentrera mig främst inom tre områden: renovering av köket, steriliseringsprocessen samt avfallshantering. Innan jag åkte försökte jag att inhämta så mycket information jag kunde och kontaktade därför olika firmor och instanser här i Sverige.

Jag arbetade den här gången tillsammans med Nobo, som har ansvar för mycket av reparationer på sjukhuset och är tekniskt kunnig. Vi började med reparationer av köket. Jag gjorde rit

Jag hade två syften med min vistelse där, för det första att hygien skulle förbättras. För det andra att städerna skulle få uppleva, att de hade mycket viktiga arbetsuppgifter och att de därmed var viktiga medarbetare i sjukvårdsarbetet.

Kastsystemet är lagligen förbjudet, men finns ändå i samhällsstrukturen.

Städning anses som ett mycket simpelt arbete och utförs därför av dem längst ner på samhällsstegen.

ningar till förändringar, som jag fick revidera några gånger. Det var ju viktigt att kockarna fick tala om hur de ville ha det. Nepaleserna vill t.ex. inte ha en diskbänk 90 cm hög som vi, utan ca 30 cm hög. De vill sitta och diska. Ett av målen var att få matlagningen från golvet till bänknivå. Vi försökte också att förbättra olika arbetsmoment ergonomiskt för att undvika arbetsskador. Reparationerna är nu slutförda och kockarna är nöjda med resultatet. För att förbättra renligheten har kockarna fått listor på vad i köket som skall städas och hur ofta.

Ett nytt "autoklavrum" i anslutning till operationsrummet är också färdigt med klinkers på golv och väggar. Eftersom det sterila godset blev sterilt men inte torrt efter steriliseringen, arbetade vi fram rutiner för att ta hand om godset på bästa sätt efter steriliseringen.

När det gäller avfallshanteringen finns nu en ny förbränningsugn på listan för nyanskaffningar. Anvisningar om hur olika avfall skall sorteras och tas om hand blev i stort sett färdiga och började så småningom fungera. Ett utrymme där städerna

kan förvara sina städredskap blev även klart.

När jag kom denna gång observerade jag att viss information från tidigare besök hade de tagit till sig och tillämpade, men att ytterligare undervisning, både teoretisk och praktisk, behövdes. Därför repeterade vi vissa lektioner och även nya hölls. Nya rutiner hur man städar olika rum började tillämpas. Även aseptiska rutiner i samband med såromläggningar av olika slag började fungera på ett bra sätt, tack vare Lal (han hade hand om såromläggningar) som var villig att ta till sig och tillämpa ny kunskap.

Det har för mig varit mycket intressant att ta del av detta förändringsarbete. Stimulerande också att få möjligheten att möta och arbeta med olika personer på sjukhuset. En process att tänka och arbeta annorlunda mot vad de genom tradition har lärt sig har påbörjats, detta genom att de har tagit till sig ny information och kunskap. De har sett ett värde i att omvärdera och förändra gamla rutiner.

Anita Andersson

*Reparationerna är nu slutförda och kockarna är nöjda med resultatet.
För att förbättra renligheten har därför kockarna fått listor på vad i köket
som skall städas och hur ofta.*

Vi ber tillsammans

Tacka för:

- en ljuvlig sommar
- Guds nåd, som aldrig tar slut, välsignelser vi får dagligen
- att Gud har en uppgift för varenda en av oss
- arbetet som Lennart och Linnea Karlsson utför
- att yrkesskolan snart kan starta

Bed för:

- Klara Lie från Norge som reser till Uganda igen för tre månaders tjänst

- Lennart och Linnea Karlsson, om hälsa och krafter
- yrkesskolan i Sydafrika, för lärare och elever
- SKSF:s styrelse, om ledning och visioner
- all vårdpersonal, om inspiration nu när semester-tiden är över och det dagliga slitet börjar igen
- de studerande i olika vårdutbildningar
- alla som drabbats av översvämningar i Pakistan, Afghanistan och Kina
- vårt land inför valet i höst
- Saline-kursen i Eksjö i oktober

SKSF-samling på Eksjö camping

Måndagen den 31 maj var en underbar vårväll. Luften friskades upp av ett härligt vårregn. Det lilla kapellet på Eksjö camping var välfyllt. En grupp sjukvårdsfolk var samlad. Somliga mitt uppe i aktiv tjänst, andra med den aktiva yrkesverksamheten bakom sig. Gemensamt för oss alla var: Kristen närvaro i vården är viktigt!

Sveriges Kristna Sjukvårdsförbund är en ekumenisk sammanslutning:

> gemenskap för alla som arbetar inom vård och omsorg samt för andra intresserade

> vill verka för att kristna värderingar tillämpas i vården

Vad är då "kristna värderingar"? Ja, tanken går snabbt till Matt.7:12 och den s.k. Gyllene regeln. "Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem."

Men, kanske behöver vi tänka ett varv till? Professor Stefan Einhorn föreläste vid en läkarkongress över ämnet: Bemötande och Förhållnings-sätt. Han började sin föreläsning med följande: "Ja, det är ju ett ganska självklart ämne. Vi har ju formuleringen ända från de gamla grekerna, och som också citerades av Kristus: 'Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.' Så det är ju inte mycket att tillägga." Hans kollegor nickade instämmande. Föreläsningen fortsatte dock. Mot slutet sa Einhorn: "Det där jag sa i början, det var inte sant!" Oj, det var penibelt. De hade ju nickat instämmande! Så genant. Einhorn sa: "Det är inte så enkelt. Det handlar om att komma underfund med: 'Vad är och hur ser min medmänniskas behov ut?' Det kanske är helt annorlunda mot hur jag själv skulle vilja bli bemött och hjälpt i en dylik situation!"

> ... verka för att kristna värderingar tillämpas i vården ... = att mitt arbete utförs i en attityd av tjänande.

"Om nu jag, som är er herre och mästare, har tvättat era fötter, är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter. Jag har gett er ett exempel, för

att ni skall göra som jag har gjort med er". Joh 13:14-15

"Om någon vill tvinga dig att följa med en mil i hans tjänst, så gå två mil med honom." Matt 5:41

Mina VÄRDERINGAR visar sig i allt vad jag GÖR. Inte i vad jag SÄGER. Det är inte alltid att ord och handling säger samma sak.

ETIK = en samlande term för det handlande där jag som människa är i en relation till mina medmänniskor. Det är inte mycket i livet som sker utanför detta. Det mesta i livet är relation. Mer och mindre påtagligt. Men, ingen människa är en ö. Tänk på vad du tänker, sa författaren Maria Scheerer i ett sammanhang.

ETISK KOMPASS

Vi talar om Etik och Moral som synonyma begrepp. Det är de dock inte riktigt, men dessa begrepp hör nära samman.

ETIK = filosofin, tankemönstret. ("Tänket", "Ritkontoret")

MORAL = handlingarna, tankarnas förverkligande. ("Verkstaden" "Bygget")

Därför är det så viktigt att vara observant beträffande tankarna. Där formas det som jag sedan omsätter i handling – i mina relationer.

"Varje åtgärd som en människa utför i förhållande till en annan människa uttrycker en människosyn". (Jan Helander: Det långa mognandet.)

NÅGRA BRA VARDAGSORD:

Intresse - Lyhördhet - Ödmjukhet - Respekt

Att jag tycker om det jag gör. Att jag har motivation. Att jag tycker om människor.

Lyhördhet

"De olyckliga här i världen behöver människor, som kan och vill skänka dem uppmärksamhet. Den gåvan förutsätter att man tömt sin själ så

*pass mycket på det privata,
att man kan ta emot en annan människa i sitt liv."*
Simone Weil

Simone Weil var en fransk judinna, som med intresse läste Nya Testamentet. Vid läsningen av Evangelierna fann hon en NÅDEGÅVA hos Jesus, som inte fått något namn. Hon kallade den för *Uppmärksamhetens Nådegåva!* Hon såg denna gåva så tydligt verksam hos Jesus. Han såg det andra inte såg.

För att nämna ett enda exempel: "När han såg människorna fylldes han av medlidande med dem, för de var illa medfarna och hjälplösa, som får utan herde", Matt 9:36.

Uppmärksamhet = intresse, koncentration, omtanke.

Uppmärksam = som ivrigt ser, lägger märke till, lyssnar, observant, omtänksamhet!!!

Vikten av lyssnande i mötet med människor kan inte nog betonas. Vi har allt för lätt att tro att det vi säger är så viktigt:

*Hans tanke var långsam,
hans ord var få
och aldrig de kom oss att hissna
Men för vännerna var han
en fröjd ändå:
ni skulle ha hört honom lyssna.*
Wayne Mackey

Ödmjukhet:

- att kunna gå till vem som helst som en jämlike
- att vara undervisningsbar. Att inte alltid tro att jag kan allt, vet allt, har provat allt.
- att inte jämföra sig

Respekt – "re" och "specere" (latin). Eng. "spectacle" = Sv. Glasögon.

RE – "tillbaka" och **SPECERE** – "att se".

RESPEKT "att se tillbaka"!

Alltså, att inte vara rädd utan att våga se tillbaka. Där våra blickar möts, där kan respekt uppstå.

Har dessa ord med kristna värderingar att göra? Ja, jag tror det. *Intresse – Lyhördhet – Ödmjukhet – Respekt.*

Att det blir kontakt! Att det blir ett verkligt möte! Om förutsättningarna för detta har filosofen Martin Buber något viktigt att säga:

"Två ting sker i mötet mellan två människor:

*Antingen byggs en mur,
eller byggs en bro!"*

"Jag har gett er ett exempel, för att ni skall göra som jag har gjort med er", sa Jesus.

Kristen i världen ...

Ett Kristusbrev till världen är var och en som tror och sagt sitt ja till honom som mitt ibland oss bor, ett brev från evigheten i hast sänt ut till dem som tappat bort sig själva och glömt sitt fadershem.

*Ett frihetsrop, en hälsning, ett ord om frid och tröst idag
till någon ensam som plågad är och trött,
ett brev som inte frågar om tvivel eller tro
men säger: Du är älskad, om än Du borta bor.*

*Ett brev som Anden skriver i hjärtats dolda rum
med ord som får sitt ljus från Guds evangelium,
och plötsligt i vår vardag ett eldsken långt ifrån:
så älskade Gud världen att Han oss gav sin Son.
Anders Frostensson, 1935-1972*

*Ett ord som en människa fäster sig vid
Kan verka i oberäknelig tid.*

*Det kan väcka glädje till livets slut.
Det kan uppväcka obehag livet ut.*

*Ja, det påverkar livet på jorden.
Så slarva inte med orden.*

Alf Henriksson

*MayStina Kylberg, sjukhuspastor vid Högländs-
sjukhuset 1993-2003*

Utvecklingen vid yrkesskolan i Sydafrika

Som ni nog minns fanns en artikel i förra Hälsning om en yrkesskola för föräldralösa ungdomar som dr. Lennart Karlsson i White River, Sydafrika, tagit initiativet till.

I brev som kom den sista juli ger Lennart Karlsson oss följande rapport om nuläget:

”De sista 10 dagarna har varit mycket intensiva. Det började med en 90 mil lång resa till Sunwich Port som ligger söder om Durban. Min vän där, Vernon Downing, hade gjort de 12 borden som behövs till sömnads- och pärlundervisningen. Borden var inte ihopsatta för att underlätta transporten. Vernon följde med upp för att hjälpa till med körningen (Lennart fick ju operera sin skadade axel, är bättre, men inte helt återställd än/red.).

Väl hemkomna har vi arbetat från tidig morgon till sen eftermiddag. Alla borden har blivit ihopsatta, skåp har gjorts och arbetsbänkar har kommit på plats.

Köksutrustningen hade jag hämtat innan i Nelspruit (närmaste stad/red.). Fick ett bra pris till förmån för de föräldralösa ungdomarna. Köket för hushållsundervisningen kan skryta med att ha en elektrisk spis, en gasspis, kyl- och frysskåp, tvättmaskin, diskmaskin, mikrovågsugn och dammsugare.

Rummet för undervisningen i sömnad är också i det närmaste färdigt. De tre damerna som ska bli lärare kom en dag med material som behövs.

I stort sett har alla verktyg som behövs i verkstaden blivit inköpta så undervisningen kan snart börja. Vernon och jag har haft en ström av besökare som ville se utvecklingen. I går kom ungefär 50 föräldralösa ungdomar för att titta och alla ville börja studera så snart som möjligt.

Jag har haft besök av Mike Lewis (f.d. läkare på Themba sjukhuset/red.) och en annan medlem av White Rivers Rotaryklubb. Det ser ut som att de kommer att ge oss de 6 datorerna som behövs.

Säkerhetsanordningarna är på plats med ett elektriskt staket och larm i byggnaden. Vattenförsörjningen blir klar nästa vecka med en vattentank och pumpar från ett borrhål. Utvecklingen har verkligen varit spännande.”

Låt oss tacka för allt som redan gjorts och be för undervisningen när den kommer igång. Vi får också be för Lennart och Linnea Karlsson om hälsa och krafter för dem båda.

Vill du vara med och hjälpa ekonomiskt så sätt in din gåva på SKSF:s postgiro, märk talongen ”Lennart Karlssons arbete”.

Översvämningarna i Pakistan

Vi har alla sett och hört om de svåra översvämningarna i Pakistan.

Ett e-postbrev har kommit från HCF:s ledare där, Chaman Nadeem, som bekräftar att detta är de värsta översvämningarna som någonsin drabbat landet. Chamans hustru är läkare och på sjukhuset stod vattnet en meter högt i hela huset. Två pumpar arbetade i tolv timmar med att tömma det men nästa morgon började regnet igen. Väggar och röntgenapparatur är skadade. Telefonen var obrukbar i tre dagar och mobiltelefoner fungerar inte.

”Läkare behövs omedelbart”.

Angelägna behov i bl.a. Punjab:

- Dricksvatten är viktigare än mat just nu
- Medicin och medicinska team
- Återuppbyggnad av hus – både temporära och permanenta

Böneämnen:

- att Gud blir ärad genom de kristna hjälparbetarna
  - medel för att möta alla behov
  - visdom och kraft för hjälparbetare
  - att Gud får tala till människor om ångerfyllda hjärtan
  - att människor söker Gud, som kan fylla deras behov, och att de inte bara litar på hjälpåtgärder
- Chaman slutar med att citera Ps.46:1-3.
Låt oss omsluta landet med våra förböner.

B-POST

Begränsad Eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsändes försändelsen med den nya adressen till:

Textorama
Box 427, 573 25 Tranås

Saline-kurs lördag 9 oktober 2010

Vi som var med på Saline-kursen i Göteborg 2008 vill hälsa er välkomna till en undervisningsdag om
Andlig vård enligt Saline-metoden

Plats:

Eksjö Camping

Tider:

09.30 Start med kaffe

10.00 Undervisning med avbrott för lunch och kaffe

17.30 Avslutning

Medverkande:

Josefine Svensson, Eksjö, Gunnar Svensson, Eksjö, Margrèth Jansson, Barbro Fritz, m.fl

Kursavgift:

300 kronor plus kostnad för kurslitteratur

Möjlighet till övernattnig. Anmälan senast 30 sept.

Ytterligare information och anmälan:

Se SKSF:s hemsida www.kristenivarden.nu eller ring Barbro Fritz, 0380-402 46

Vi tackar för gåvor

Inkomster 2:a kvartalet 2010

Gåvor till SKSF 14 310,00

Gåvor till HCFI 0,00

Gåvor till Lennart Karlssons
arbete 4 209,00

Konferenser 4 710,00

Summa: 23 229,00

Utgifter 2:a kvartalet 2010

Hälsning 14 055,00

Avgifter Plusgirot 177,00

Porto, telefon, papper 350,00

Konferenser 4 700,00

Utbetalt till Lennart Karlssons
arbete 3 709,00

Summa: 22 991,00

Välkommen till Diamant-jubileum!

HCFI inbjuder till 75-årsjubileum

4-9 september 2011

Holiday Inn Hotel,
Manilla, Filippinerna

Global Prayer Summit

HCFI:s bönekonferens

9-11 september 2011

Samma plats.

För mer information,
kontakta Barbro Fritz